

Kulla Nöjesplats

150 år

– Gunnel Diab –

”Så har det alltid varit”, säger vi lite slarvigt om något som upprepats gång på gång under en lång rad av år. Men när det gäller söndagsdansen på Kulla är det nästan sant. Minst sju generationer har dansat där!

Kulla Nöjesplats

Kulla är Skånes och sannolikt även Sveriges äldsta fungerande nöjesplats. Från midsommar till mitten av augusti har det dansats på den härliga utedansbanan - i minst 150 år!

Allmogens nöjen

Dansbanan ligger i en ravin på mark som tillhör Kulla Gård, mitt emellan Östra Vemmerlöv och Rörum. Här samlades allmogen för att dansa på en stampad jordbana, till musik av bygdens spelmän. Hanna Lindqvist i Rörum har berättat hur hon som barn brukade leda sin blinde far, som var spelman, till och från danserna på Kulla. Detta var i slutet av 1840-talet.

Borgarnas nöjen

Hotell- och restaurangägaren Anders Kraak, Simrishamn, byggde 1858 en dansbana av trä på Kulla, för att bjuda borgarna, hotellgästerna och andra besökare i staden på lite lantligt nöje.

Allmogen ägde inte tillträde, utan fick fortsätta att dansa på sin jordbana, men nu till samma musik som Kraaks gäster!

Folknöje

Midsommardagen 1858 togs dansbanan i bruk och hölls öppen mellan klockan 15 och 22. I entréavgiften, 1 riksdaler och 24 skilling

Entrén mot Ö Vemmerlöv. På bilden syns Ernst Jeppsson och Johan Book. Foto: Sture Book

för vuxna och 36 skilling för barn, ingick fri dans, kaffe och kall mat.

Kulla blev genast ett omtyckt mål för alla danssugna. Dansbanan var omgiven av lumrig grönska och längs ravinens sluttningar hade danspubliken full överblick över vad

som tilldrog sig på och kring dansbanan.

Med tiden blev det allt vanligare att publiken tog med sig egna mat- och kaffekorgar.

Dansbanetätt

Det fanns gott om utedansbanor på den tiden. I Rörum och Östra Vemmerlöv fanns sammanlagt fem dansbanor, inom hela Österlen upp emot ett 70-tal.

De flesta dansbanorna upphörde efter hand, men Kullas popularitet höll i sig. Trots detta lämnade Kraak Kulla efter några år, eftersom hotellverksamheten i Simrishamn tog allt mer av hans tid i anspråk.

Prästapigan – dansmusikern

I slutet av 1800-talet fick Kulla sin första kvinnliga dansmusiker, prästa-pigan Hilda Vidergren från Östra Vemmerlöv. För att hennes husbonde inte skulle lägga hinder i vägen, hade Hilda i sitt anställningsavtal fått inskrivet att hon varje söndag fick spela dansmusik på förlustestället Kulla. Husbonden kan ha varit antingen O G Hesselgren, en godmodig och välvillig men inte särskilt nitälskande man, eller NPW Wallengren, som enligt en av sina konfirmander ”nog inte var särskilt gudfruktig”.

De var kyrkoherdar i Östra Vemmerlöv och Rörum åren 1852-1878 respektive 1881-1890.

Knivar och brännvin

Det hände väl då och då att det gick livligt till på Kulla, men några större skandaler finns inte noterade, även om man i Cimbrishamnsbladet i början av förra seklet kunde läsa om bråk där både blydagg, knölpåkar och knivar förekommit.

Numera ställs krav på att det varje danskväll ska finnas ordningsvakter för att ”sälla agnarna från vetet” och genom sin blotta närvaro avstyra bråk.

Arrendatorer

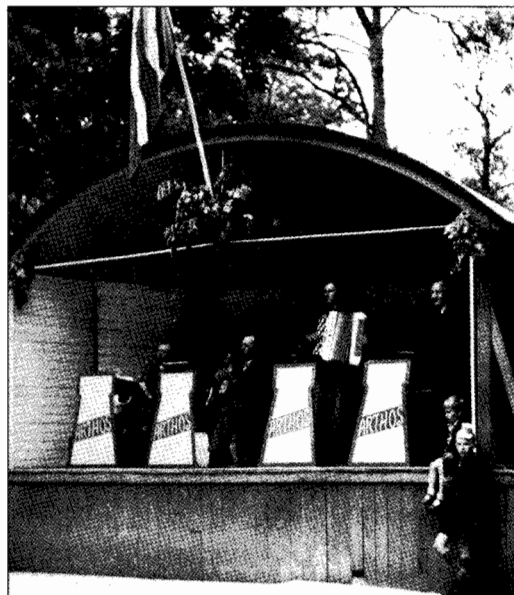
Marken har hela tiden tillhört Kulla Gärd,

men arrendatorerna har avlöst varandra. Under något år i början av 1930 talet drevs dansbanan dock av gårdsägaren, Ernst Jeppsson. Entréavgiften var på den tiden 50 öre, och då ingick varken mat eller dryck.

Åkeriägaren Bror Stenkilsson, Simrishamn, drev Kulla en eller två säsonger, men sedan stod Jeppsson åter utan arrendator.

Agne Book i Simrishamn berättar att hans far, Johan Book, som hade bageri och lanthandel i Östra Vemmerlöv en dag träffade Jeppsson när han levererade bröd till lanthandlaren i Rörum. ”Kan inte Book, som både kan baka och servera kaffe, ta över Kulla?” undrade Jeppsson, som stod inför valet att lägga ner verksamheten.

Book antog erbjudandet och tog över från 1935 mot en årlig arrendeavgift på 400 kronor. Han var en driftig man, som både utvidgade dansbanan och byggde fasta bord och bänkar längs sluttningarna.

Arthos orkester (privat)

Många kända orkestrar gästade Kulla och populärast var nog Arthos (med kapellmästaren Arthur Andersson – Borås-Boden - trummor, Birger Ehrnborn, piano, Albert Persson, dragspel och sång samt bröderna Lutz, saxo-

fon). När Edward Persson gästade Kulla 1942 slogs publikrekord – 1 500 besökare!

Book arrangerade årligen fotbollsmatcher mellan gubbar och töser och en gång en uppvisningsmatch i boxning, där Johan Andersson, som mött mästare som Olle Tandberg och Freddy Mills, visade vad han gick för.

Under Books tid arrangerades även hästkapplöpningar i både slätlopp och hinderhoppning. Många kända hästuppfödare och ryttare sökte sig till Kulla. På manssidan bl a Sture Erlandsson från Borrby och Folke Piledahl från Stora Herrestad. På kvinnosidan främst Birgit Joneberg (gift Stenkilsson) från Simrishamn och Alfhild Möller från Gyllebo. Prissumman var inte dålig; 150 kronor till segraren, 100 kronor till tvåan och 75 till trean.

Vintertid drev Book under något år inne-dansbanorna Dalen i Kivik och Jägarparken i Gärsnäs.

Rörums Sportklubb

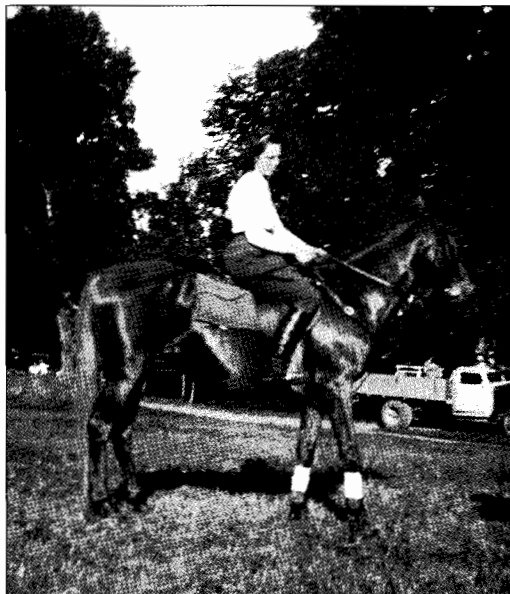
När Book lämnade Kulla 1952 togs arrendet över av Rörums Sportklubb. Säsongen utökades under en period till att omfatta tiden från pingst t o m augusti. I början av 90-talet återgick man dock till den gamla perioden med start på midsommardagen och avslutning den andra söndagen i augusti.

Verksamheten bygger helt på ideellt arbete av sportklubbens medlemmar och supportrar. Kaffe, läskedrycker, smörgåsar och varm korv är vad publiken bjuds på numera, men fortfarande lever traditionen med egna matkorgar kvar i viss utsträckning.

Dansband

Idag är det den svenska dansbandseliten som omväxlande med duktiga lokala dansband svarar för dansmusiken på Kulla.

Att platsen har en alldeles speciell charm är alla överens om, både artister och publik. Vad gäller publiken, verkar det inte finns någon

Birgit Joneberg (privat)

åldersgräns – vare sig nedåt eller uppåt – och det är inte ovanligt att både två och tre generationer från samma familj roar sig på Kulla samtidigt.

Detta har kommenterats av bl a Lotta Engberg: ”Kulla är det trevligaste stället i Sverige att spela på. Det är så underbart med alla generationer.”

Idag finns bord för omkring 800 sittande gäster. Edward Perssons publikrekord från 1942 har slagits av både Lotta Engberg (som enligt Agne Book drog 2850 besökare) och Sten & Stanley.

Jag vet inte kriterierna för att få kalla något kulturhistoriskt, men i mitt tycke gör Kulla Nöjesplats skäl för epitetet.

Källor:

Agne Book, Gerd Almedal och Iris Jönsson. Frans Löfström: Om gården, tidigare benämnd Stora och Lilla Ramnakulla, dess ägare samt om Kulla, Skånes första utomhusdansbana. (Cimrishamnsbladet) Rörum och Vik genom tiderna (Rörums byalag 1989)

